

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 97/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Vanekom, Potočná 169/85, Skalica, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Skalica sp. zn. 5 C 19/2019 zo 14. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2020 elektronickou formou doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou sa

domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Skalica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C 19/2019 zo 14. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 8. novembra 2019 na okresnom súde v trojročnej lehote od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva návrh o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie sa viedlo pod sp. zn. 5 C/19/2019. Okresný súd uznesením zo 14. novembra 2019 pre prekážku už skôr začatého konania (*litispenciou*) napadnutým rozhodnutím konanie zastavil. Bývalý manžel podal návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) o tri dni skôr.

3. Sťažovateľka pri nahliadnutí do spisu prostredníctvom jej právneho zástupcu zistila, že „*konanie iniciované bývalým manželom (sp. zn. 1C/11/2019) bolo tiež zastavené, a to z dôvodu neskorého uhradenia súdneho poplatku Uznesením č. k. 1C/11/2019-27 zo dňa 10. februára 2020*“. Právny zástupca sťažovateľky nahliadol do spisu 13. mája 2020, keďže okresný súd mal obmedzenú prevádzku.

4. Sťažovateľka ďalej uviedla: „*Súd teda pri rozhodovaní o zastavení konania sp. zn. 5C/19/2019 absolútne ignoroval a vôbec nepreveril skutočnosť, či v konaní o vyporiadanie BSM iniciované bývalým manželom bol súdny poplatok riadne a včas uhradený.*“ Sťažovateľka nevyužila právo na odvolanie proti uzneseniu okresného súdu „*z legitímnych dôvodov rozhodovacej praxe a jej legitímneho očakávania ohľadom postupu súdu v skôr začatom konaní*“. Skonštatovala, že napadnuté rozhodnutie je právoplatné a nie je voči nemu prípustný žiadny ďalší opravný prostriedok.

5. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil porušenie v záhlaví uvedených práv napadnutým rozhodnutím.

II.

6. Podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia .

7. Podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania ktorý je podaný oneskorene.

8. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv napadnutým rozhodnutím zo 14. novembra 2019 (právoplatným 18. decembra 2019), pričom ústavnú sťažnosť sťažovateľka podala až 25. júna 2020, teda zjavne po zákonnej dvojmesačnej lehote. Ústavný súd preto v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť ako oneskorene podanú. Týmto rozhodnutím však nie sú dotknuté prípadne práva sťažovateľky vo veci sp. zn. 1 C 11/2019.

9. Ako *obiter dictum* ústavný súd poznamenáva, že konanie o vyporiadanie BSM je konaním, v ktorom majú účastníci na oboch stranách sporu postavenie žalobcu, ako aj postavenie žalovaného (*iudicium duplex*). Táto skutočnosť sa prejavuje najmä tým, že podaním návrhu je uplatnené i právo žalovaného na vyporiadanie BSM súdom a taktiež jeho právo na súdnu ochranu v takejto veci vrátane práva na doručovanie rozhodnutí, ktorým je aj rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pre porovnanie k účinnosti späťvzatia žaloby treba aj súhlas žalovaného, a to i v prípade, že k späťvzatiu došlo prv, než začalo konanie (Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 52/2008).

10. *In concreto* ústavný súd poukazuje na absurdnosť situácie sťažovateľky, ktorá z procesného hľadiska učinila všetko *lege artis*, no ňou iniciované konanie bolo zastavené pre litispendenciu a konanie iniciované jej exmanželom zastavené pre zmenu pre nezaplatenie súdneho poplatku. Neobstojí ani argument, že týmto postupom nebolo

zasiahnuté nikomu do práv, keďže pri prekročení trojročnej lehoty podľa § 149 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) je možné realizovať vyporiadanie, no tentoraz podielového spoluvlastníctva. Zásadný rozdiel spočíva okrem iného v potrebe aplikácie § 150 druhej vety Občianskeho zákonníka: „Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok.“ Právna úprava kompenzácie tzv. vnosov do BSM nemá pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva obdobu.

11. *In fine* ústavný súd uvádza, že zo statusu *iudicium duplex* v súlade s požiadavkami na spravodlivé súdne konanie vyplýva, že nezaplatenie súdneho poplatku pôvodným žalobcom implikuje povinnosť všeobecného súdu doručiť identickú výzvu na zaplatenie súdneho aj žalovanému (ktorý ma tiež status žalobcu). Uvedené predpokladá aj § 2 ods. 1 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého poplatníkom sú zásadne obe strany sporu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom jedna strana sporu je ním len v prípade, ak tak súd osobitne rozhodne. Bez doručenia výzvy druhej strane je teda uzavretie prípadu pre nezaplatenie súdneho poplatku v takejto veci problematické. Iba takáto interpretácia obstojí pri požiadavkách čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže v prípade iného výkladu by hrozil systémový paradox, do ktorého sa (nie jej vinou) dostala aj sťažovateľka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu